

Historie fortalt av Jens Berglund 18.03.2002

Tjærebrenning

Under siste verdenskrig var det mangel på det meste bl.a. tretjære. Den gang var tjære et produkt som måtte finnes i ethvert hjem. Tjære ble brukt til så mangt, bl.a. til å tjæresmøre båtene med, sildgarnkaggene m.m.

Milebrenning av tjære er velkjent og har vært brukt gjennom lange tider.

Tjærebrenning i mindre målestokk er det jeg skal fortelle om.

En fin forsommerdag i krigsårene dro pappa, Reidar Andorsen og jeg til Storbekkjosen for å brenne tjære. Stedet var nok valgt på forhånd, for vi dro rett til Stordalen, gikk opp langs med elva og øverst i dalen hvor Johan Andorsen hadde hugget tømmer var det rikelig med røtter som kunne brukes. Det ble straks igangsatt arbeid med å få fururøttene opp av jorda. Dette ble gjort ved at spettet ble stukket på skrå, fra siden og ned under rota hvoretter det ble sluppet en dynamitt med tjærelunte, og når skuddet smalt, ble det allermeste av jord og stein blåst bort unna rota. Dette var ikke noe enkel operasjon siden det var i krigsårene, og det var strengt forbudt å bruke dynamitt. Så før lading måtte vi speide meget godt etter så vel fly som båter, men det gikk bra med å sprengne opp noen røtter, og så var det å sage og økse røttene opp i små biter og da spesielt der hvor en så at det var ansamling til tjære.

På forhånd hadde vi anordnet et 200 l. parafin fat oppå en stor steingrue på et egnet sted hvor det ikke var fare for spredning av varme. De små bitene av røtter ble kastet opp i parafinfatet, lokket lagt på og vi startet forsiktig opp med å fyre opp under parafinfatet. På forhånd var de boret hull i botn av fatet hvor det var innlagt rør ut til siden slik at tjære kunne renne ut gjennom røret etter hvert som temperaturen øket inne i fatet og tjæra rant ut av trebitene.

Det ble fyrte under fatet forsiktig en god periode før det begynte å dryppe tjære, og etter en kort stund, begynte det å smårenne tjære ut av røret. Pappa og Reidar hadde med seg bøtter og kar og fylte over tjære etter hvert som den kom ut. Det var helt utrolig å se hvor mye tjære som kom ut av ett fat med tjæreved.

Men det tok tid å brenne tjære, så da kvelden kom, var det enda ikke fritt for tjære i fatet. Jeg husker at det ble en diskusjon mellom pappa og Reidar om hva man skulle gjøre. Tilslutt ble det besluttet å legge forsiktig med ved under fatet og forlate brenneriet med en større bøtte under slik at det kunne renne tjære så lenge varmen varte. Og så ble gjort hvoretter vi dro hjem.

Samtidig må jeg nevne den aldeles fine atmosfære og den flotte opplevelsen jeg hadde som åtte, niåring sammen med pappa og Reidar i skogen og ikke minst når niste og kaffe skulle inntas. Samtidig var dette en lærerik opplevelse med duft av frisk, nybrent tjære.

Jeg husker at pappa fortalte at Reidar og han brant så mye tjære at de hadde til

eget bruk og i tillegg solgte slik at de fikk kjøpt hver sin ørretnot (dragnot). Riktignok ble det ikke nok tjære bare med denne dagen, så pappa og Reidar dro av gårde flere ganger på tjærebrenning.